

Velstand er et resultat av prioriteringer

En sammenligning av Norge, Sverige og Sveits viser hvordan ulike økonomiske modeller former velstand, stabilitet og robusthet

| Agenda

Problemstilling og hypotese

Hvorfor like resultater kan skjule ulike økonomiske modeller

01

Analytisk rammeverk

Hvordan vi prioriterer resultater, avveininger og robusthet

02

Tre modeller for velstand

Hvordan Norge, Sverige og Sveits skaper høy velstand på ulike måter

---

03

Hva som driver robusthet

Forskjeller i nivå, struktur, syklikalitet og institusjoner

04

Syntese og konklusjon

Hva modellene faktisk skiller seg på – og hvilke kostander de bærer

---

05

Høy velstand kan bygges gjennom ulike økonomiske modeller – men modellvalget påvirker robustheten

BNP per innbygger (PPP), 2024

\$102K

Norge

Ressursdrevet modell med høy statlig sparing

\$72K

Sverige

Produktivitetsdrevet modell med sterk industribase

\$96K

Sveits

Diversifisert modell med høy institusjonell kvalitet

Valg av modell påvirker hvordan velstand skapes og hvor robust den er – ikke nivået

Like resultater skjuler fundamentalt ulike økonomiske modeller

På overflaten

Små, åpne økonomier

Høy velstand

Sterke institusjoner

Underliggende forskjeller

Ulike prioriteringer

Ulike verdiskapingsmodeller

Ulike avveininger mellom vekst, stabilitet og robusthet

Analysen sammenligner landene langs fire dimensjoner: resultat, robusthet, struktur og institusjonell kvalitet

Fire dimensjoner forklarer hvordan prioriteringer driver ulike økonomiske utfall

01

Prioriteringer

Hva prioriteres?

02

Resultater

Hvilke resultater følger?

03

Avveininger

Hvilke avveininger oppstår?

04

Robusthet

Hva tåler modellen over tid?

Rammeverket gjør det mulig å sammenligne hvordan prioriteringer påvirker nivå, stabilitet og robusthet

Tre land illustrerer ulike modeller for å skape velstand

Norge

Ressursdrevet modell

Olje- og gassinntekter
muliggjør høy sparing og sterke
finansielle buffere

Sverige

Industribasert modell

Produktivitetsdrevet vekst i
konkurransutsatt industri

Sveits

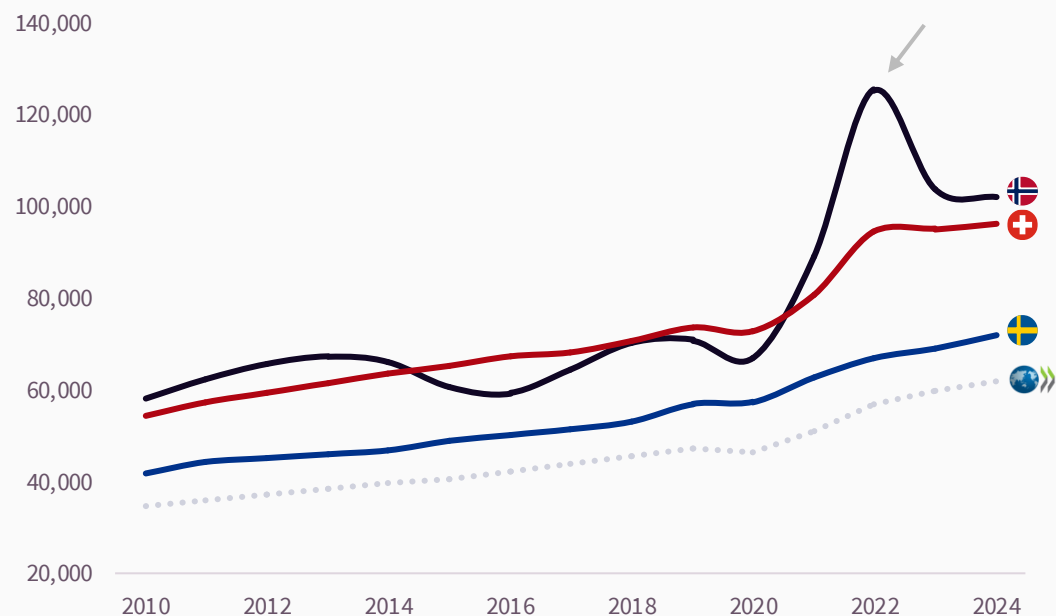
Diversifisert modell

Institusjonsdrevet
konkurranskraft og høy
verdiskaping

Modellene viser ulike måter å balansere vekst, stabilitet og robusthet

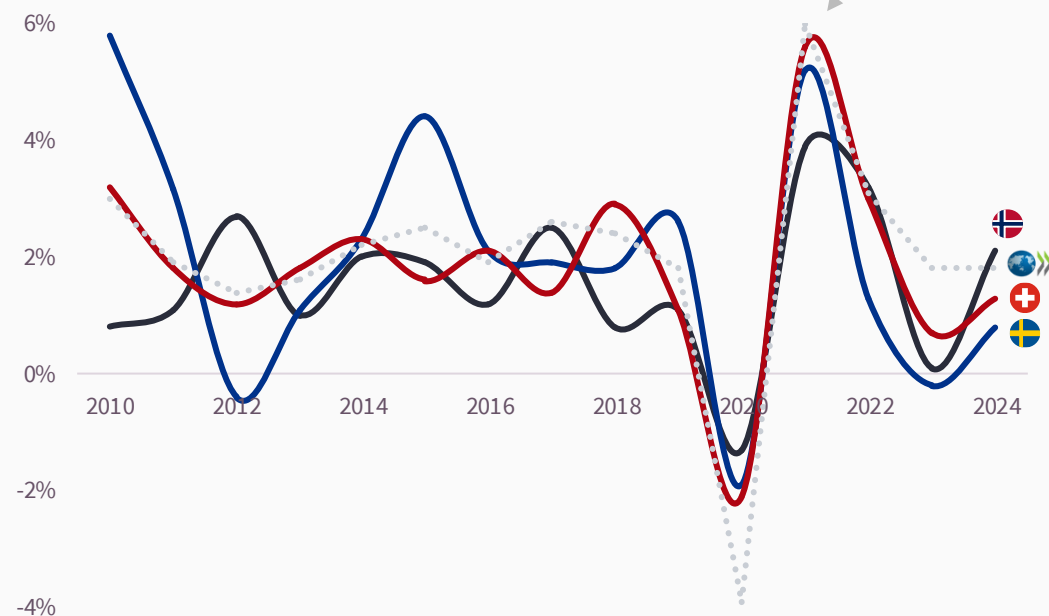
Høyest velstand innebærer ikke mest stabil økonomisk utvikling

Velstandsnivå (PPP per innbygger)

Norge har høyest nivå, med et tydelig hopp etter 2021

Økonomisk stabilitet (BNP-vekst)

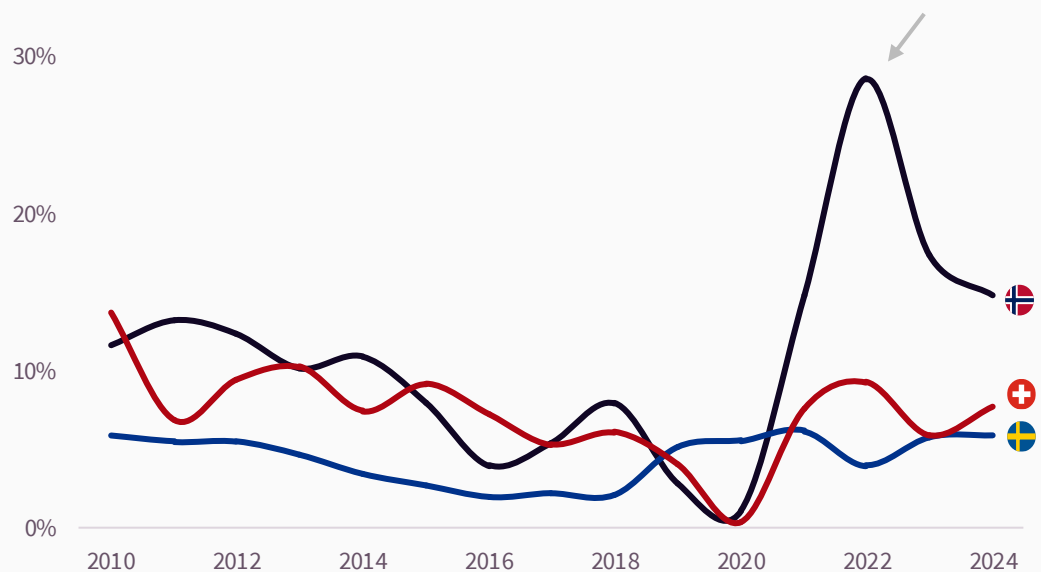

Sverige og Sveits har jevnere vekst enn Norge

Norge har høyest nivå, men større svingninger enn Sverige og Sveits

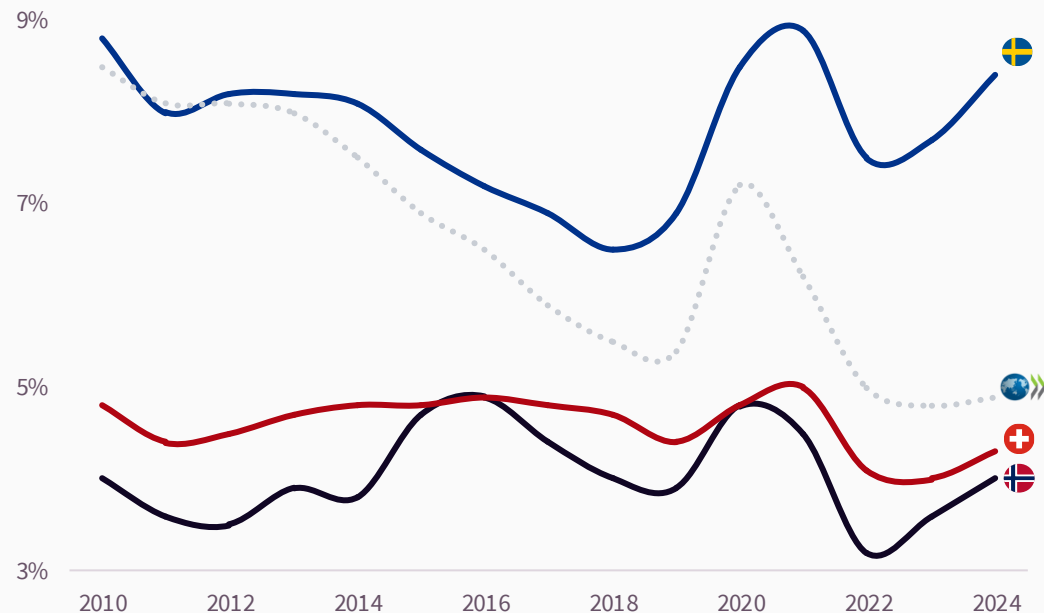
Ulike dimensjoner av robusthet gir ulike svar

Driftsbalanse (% av BNP)

Norge har større svingninger i eksternbalansen

Arbeidsledighet

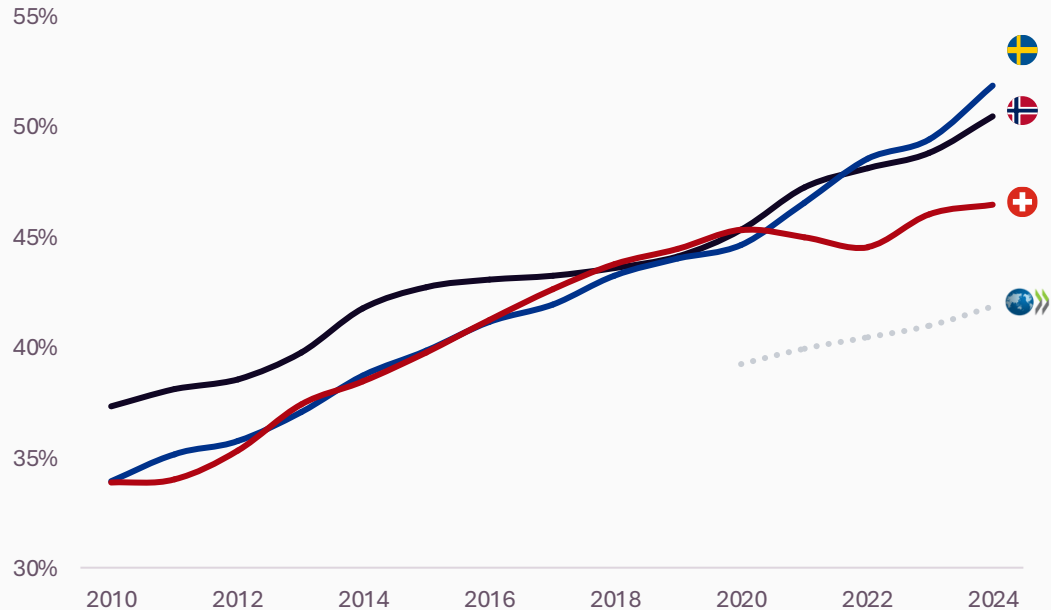

Sveits og Norge har lavere arbeidsledighet enn Sverige, men med større variasjon over tid

Norge er mer syklisk enn Sverige og Sveits

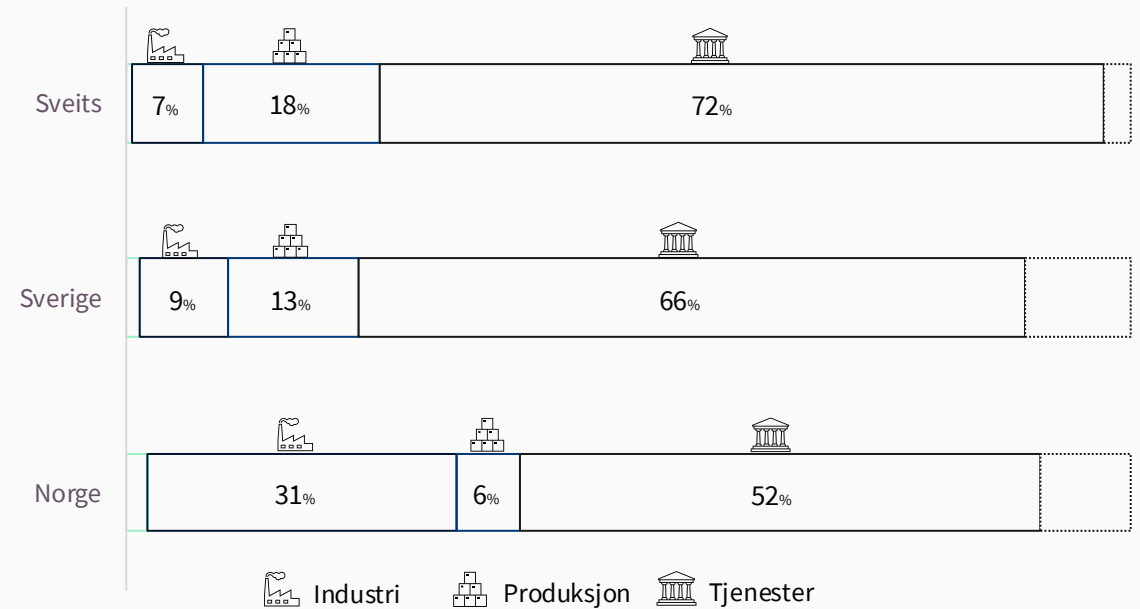
Hva økonomien står på avgjør hvor robust den er

Tertiær utdanning

Alle tre land har høy kompetanse – forskjellene ligger ikke primært her

Næringsstruktur

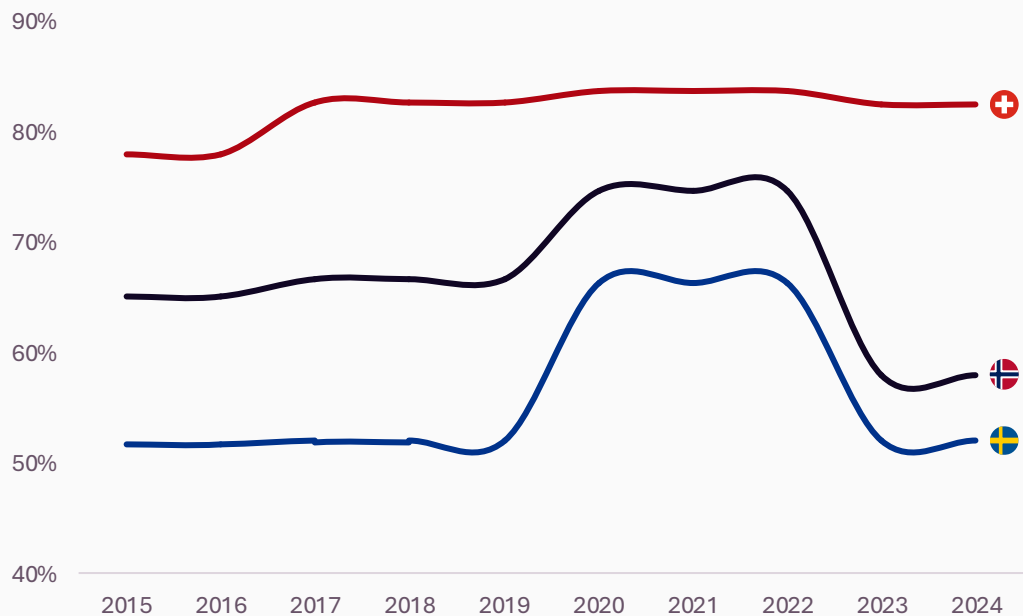

Norge er mer eksponert mot råvarer, mens Sveits og Sverige er mer diversifiserte

Forskjeller i robusthet ser i større grad ut til å være knyttet til økonomisk struktur enn til utdanningsnivå alene

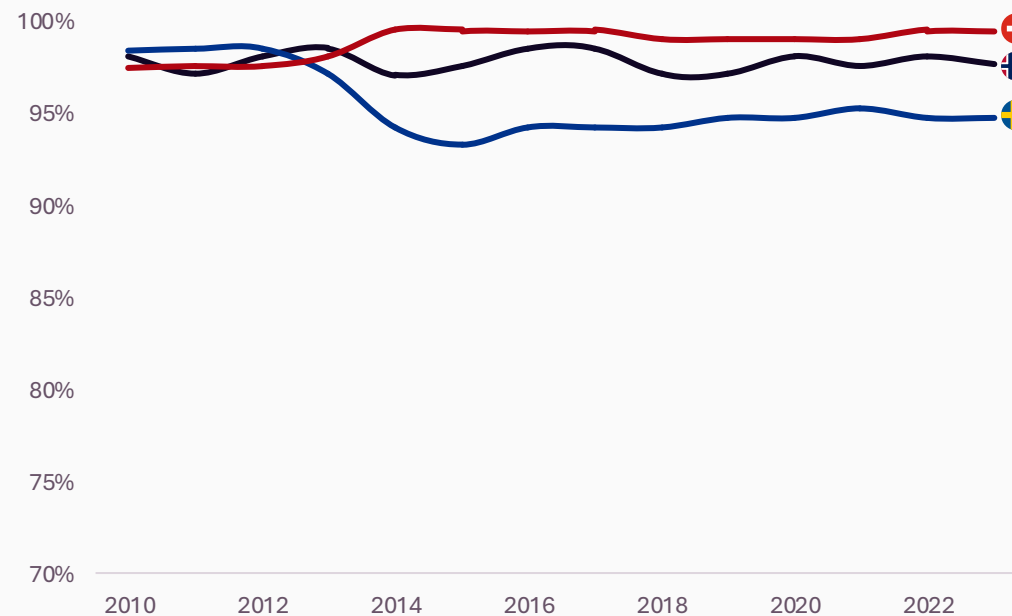
Sterke institusjoner er en nødvendig del av robusthet – men forklarer ikke forskjellene alene

Tillit til myndigheter

Sveits har gjennomgående høyere institusjonell tillit enn Norge og Sverige

Statlig effektivitet

Alle tre land scorer høyt – Sveits er mest stabilt over tid

Alle tre land har sterke institusjoner – forskjellene i robusthet ligger derfor andre steder

Landene oppnår like mål – men gjennom ulike prioriteringer

Forskjellene ligger ikke i hva de ønsker å oppnå, men hvilke kostnader og risikoer de aksepterer for å komme dit

	Norge	Sverige	Sveits
Høyt velstandsnivå	✓✓	✓	✓✓
Sterke institusjoner	✓	✓	✓✓
Høy sysselsetting	✓✓	✓	✓
Råvareeksponering	✓✓	X	X
Diversifisert økonomi	X	✓	✓✓
Stabilitet	X	✓	✓✓

Det som skiller modellene er ikke mål – men hvilke avveininger de aksepterer

Landene skiller seg mindre i mål enn i hvilke kostnader de har vært villig til å bære

Land	Innsikt	Modell
Norge	Høy velstand og sterke resultater, men modellen må forstås i lys av ressursfordel	Ressursdrevet med sterke buffere
Sverige	Viser hva den nordiske modellen kan levere uten olje – men med mindre buffer	Industribasert og eksportdrevet
Sveits	Viser at høy velstand også kan bygges gjennom bredde kompetanse og institusjoner	Diversifisert og institusjonsdrevet

Det finnes ikke en beste modell – bare ulike måter å håndtere risiko på

